

sygn. akt: I C 1181/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Tomasz Józkowiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Anita Kubale - Bacha

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa E. F. i C. F.

przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 16.218,05 zł (szesnaście tysięcy dwieście osiemnaście złotych i pięć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałej części,
3. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 8.209,52 zł (osiem tysięcy dwieście dziewięć złotych i pięćdziesiąt dwa grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu.

/-/ SSO Tomasz Józkowiak

UZASADNIENIE

Powodowie E. F. i C. F., w pozwie z dnia 10 kwietnia 2013 r., złożonym do sądu w dniu 30 kwietnia 2013 r., wniesli o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.:

- kwoty 120.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, w tym kwoty 40.000 zł tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku powodów i kwoty 80.000 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości powodów,

- kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że są na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej współwłaścicielami nieruchomości położonej w P.. W ocenie powodów nieruchomość, w wyniku rozbudowy lotniska, narażona jest na większy hałas niż dotychczas, gdyż położona jest w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania wprowadzonym uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. Powodowie wskazali, że wartość ich nieruchomości uległa zmniejszeniu z powodu hałasu związanego z ruchem lotniczym i w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Wskazali również, że oddziaływanie lotniska, w związku z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, obliguje ich do poczynienia nakładów mających na celu zwiększenie izolacyjności akustycznej pomieszczeń mieszkalnych znajdującego się na terenie nieruchomości budynku. Jako podstawę prawną swoich roszczeń powodowie wskazali art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy

Prawo ochrony środowiska, a z ostrożności procesowej także art. 435 k.c. w zw. z art. 322-325 powołanej wyżej ustawy. (k. 1-26)

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 czerwca 2013 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w podwójnej stawce.

W uzasadnieniu pozwany zakwestionował legitymację czynną powodów, wskazując, że nie wykazali oni, aby na należącej do nich nieruchomości znajdował się budynek mieszkalny. Pozwany podniósł, że wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania nie przesądza jeszcze o jego odpowiedzialności, albowiem nie wynika z niego automatycznie powstanie konkretnej szkody. W ocenie pozwanego, objęcie strefą ograniczonego użytkowania nieruchomości powodów, niesie dla nich również pozytywne skutki poprzez monitorowanie i kontrolowanie poziomu hałasu. Działania z tym związane stabilizują rynek i nie powodują wzrostu wartości nieruchomości. Pozwany podkreślił też, że na powodów nie nałożono żadnych ograniczeń co do przeznaczenia nieruchomości, ani sposobu korzystania z niej, a zatem wprowadzenie strefy nie ogranicza ich prawa własności. Odnosząc się do poziomu hałasu określonego w rozporządzeniu o wprowadzeniu strefy, pozwany podniósł, że natężenie to dotyczy najgorszej, hipotetycznej doby w roku, przy rozwoju lotniska do 2034 r. Faktycznie wyznaczona granica hałasu może nie zostać nigdy osiągnięta. W zakresie sytuacji akustycznej wokół lotniska, pozwany wskazał na podejmowane przez siebie działania mające na celu ograniczenie poziomu hałasu. Podniósł, że od 2013 r. nastąpił spadek operacji lotniczych. Pozwany zakwestionował również żądanie dotyczące nakładów na rewitalizację akustyczną budynku, podnosząc, że nie jest wykluczone, iż zastosowane w budynku powodów rozwiązania techniczne są wystarczające dla zapewnienia komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej. Podniósł również, że w dacie ustanowienia strefy ograniczonego użytkowania nie doszło do naruszenia standardów jakości środowiska, a zatem nie może być mowy o powstaniu szkody. (k. 49-72)

W piśmie z dnia 7 sierpnia 2013 r. powodowie podtrzymali dotychczasowe stanowisko w sprawie. Odnosząc się do zarzutów pozwanego, zaprzeczyli, by nie posiadali legitymacji czynnej. Podnieśli, że utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania ze względu na degradację klimatu akustycznego sankcjonuje występowanie w granicach tego obszaru przekroczeń powszechnie obowiązujących standardów i zobowiązuje zarządzającego obiektem do prowadzenia działalności w taki sposób, aby przekroczenia te nie wykraczały poza obszar ograniczonego użytkowania. Powodowie powołali również orzecznictwo sądów powszechnych, które - w ich ocenie - potwierdza zasadność wywiedzionego przez nich powództwa. (k. 156-168)

W piśmie z dnia 5 września 2013 r. pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie, z tym jednak zastrzeżeniem, że oświadczył, że nie kwestionuje już legitymacji czynnej powodów do wystąpienia z powództwem w niniejszej sprawie. Za bezpodstawne uznał żądania powodów zobowiązania pozwanego do przedstawienia dokumentacji. Podniósł, że każdy obszar ograniczonego użytkowania odznacza się indywidualną specyfiką, a w konsekwencji powołane przez powodów orzecznictwo nie może automatycznie znaleźć zastosowania w rozpoznawanej sprawie. (k. 254-265)

W piśmie z dnia 16 października 2013 r. powodowie podtrzymali dotychczasowe wnioski dowodowe oraz zgłosili dalsze. (k. 337-339)

W piśmie z dnia 22 października 2013 r. pozwany podtrzymał dotychczasowe wnioski dowodowe. (k. 346-351)

W piśmie z dnia 26 maja 2014 r. powodowie zgłosili zastrzeżenia do opinii biegłego K. R.. (k. 477-479)

W pismach z dnia 26 maja 2014 r. pozwany zgłosił zastrzeżenia do opinii biegłego K. R.. (k. 481-483, 486-495)

W pismach z dnia 19 sierpnia 2014 r. pozwany zgłosił dalsze zastrzeżenia do opinii biegłego K. R.. (k. 526-528, 537-538)

W piśmie z dnia 29 września 2014 r. powodowie oświadczyli, że nie kwestionują opinii biegłego K. R. w zakresie oszacowania ubytku wartości nieruchomości powodów. Nadto, wnieśli o wydanie wyroku częściowego odnośnie ubytku wartości nieruchomości. (k. 566-569)

W pismach z dnia 2 października 2014 r. i 30 stycznia 2015 r. pozwany zgłosił dalsze zastrzeżenia do opinii biegłego K. R.. (k. 571-573, 707-711)

Wyrokiem częściowym z dnia 18 lutego 2015 r. sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 71.200 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości, oddalając powództwo w zakresie tego żądania w pozostałej części. (k. 722)

Wyrokiem z dnia 7 października 2015 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację pozwanego od wyroku częściowego z dnia 18 lutego 2015 r. i zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. (k. 1102)

Postanowieniem z dnia 14 października 2016 r. Sąd Najwyższy przyjął do rozpoznania skargę kasacyjną pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7 października 2015 r. (k. 1160)

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2016 r. Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7 października 2015 r. i zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego. (k. 1277)

W piśmie z dnia 7 listopada 2016 r. powodowie zgłosili uwagi do opinii biegłej A. K.. (k. 1412)

W piśmie z dnia 9 listopada 2016 r. pozwany zgłosił uwagi do opinii biegłej z dziedziny ochrony przed hałasem. (k. 1457)

W pismach z dnia 6 kwietnia 2017 r., 28 maja 2017 r. i 7 lipca 2017 r. powodowie zgłosili zastrzeżenia do opinii biegłego K. J. (k. 1583, 1625, 1667-1668)

W pismach z dnia 11 kwietnia 2017 r., 31 maja 2017 r. i 10 sierpnia 2017 r. pozwany zgłosił zarzuty do opinii biegłego K. J.. (k. 1586-1587, 1631-1632, 1778-1779)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Lotnisko P. - Ł. powstało w 1913 r. jako pruskie lotnisko wojskowe w Ł. pod P.. Przed I wojną światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiano samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931 - 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W. - O. lotniskiem w kraju.

W 1987 r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł..

W 1993 r. przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do D..

W 1996 r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa.

W 2000 r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z F. A..

W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową.

W 2002 r. uruchomiono połączenia do W. i F.. W 2003 r. uruchomiono połączenia do K./B., W., M. i L., a także oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 r. uruchomiono połączenia do B. i M.. W latach 2005 - 2007 uruchomiono kolejne połączenia do L. L., L. S., D., L., S., B.-G., B., D., (...), L. G., E., P.-B., R.-C. i K..

W 2008 r. przystąpiono do rozbudowy terminala pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

W dniu 28 lutego 2011 r. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”.

W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminala pasażerskiego, a w czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminalu pasażerskiego - początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów.

Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkowałam wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez port lotniczy. W 2000 r. skorzystało z niego 227.847 pasażerów, przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008 r. natomiast z portu skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012 r. z portu skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P. - Ł. jest własnością pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

okoliczności bezsporne, a nadto dowód:

- decyzja w przedmiocie środowiskowego uwarunkowania dla przedsięwzięcia

„Rozbudowa i modernizacja (...)” - k. 73-81,

- informacja dotycząca wdrożenia decyzji środowiskowej,

- informacje o lotnisku, wydruki dotyczące ruchu na lotnisku, statystyki - k. 100-106

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P..

Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: (1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (3) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 50 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (4) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 40 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: (1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 60 dB oraz dla nocy LAeqN = 50 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB oraz dla nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

okoliczności bezsporne

Powodowie E. F. i C. F. są na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej właścicielami zabudowanej jednorodzinny budynkiem mieszkalnym nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy P. (...) w P. prowadzi księgę wieczystą (...).

dowód:

- odpis zwykły księgi wieczystej - k. 29-32,
- wypis z kartoteki budynków - k. 423,
- zaświadczenie z dnia 15 września 2003 r. - k. 214

Zgodnie z załącznikami nr 6b i 7b do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...), nieruchomość powodów znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P..

okoliczność bezsporna, a nadto dowód:

- opinia biegłego K. R.,
- opinia biegłej z dziedziny ochrony przed hałasem A. K.

Na dzień wejścia w życie powołanej wyżej uchwały Sejmiku Województwa (...), przedmiotowa nieruchomość zabudowana była niepodpiwniczonym, dwukondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym w zabudowie wolnostojącej, wykonanym w technologii murowanej.

Zgodnie z obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego, nieruchomość powodów znajduje się na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną z możliwością organizowania nieuciążliwych miejsc pracy oraz lokalizowania budynków gospodarczych.

dowód:

- opinia biegłego z dziedziny szacowania nieruchomości K. R.,
- opinia biegłej z dziedziny ochrony przed hałasem A. K.,

Funkcjonowanie lotniska dopuszczone w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania powoduje w budynku mieszkalnym powodów naruszenie wymogów normy PN-87/B-02151 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Dopuszczalne wartości poziomu dźwięku w pomieszczeniach.”. W porze nocnej we wszystkich pokojach z wyjątkiem sypialni występują przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu

hałasu wynoszące około 3-7 dB. W pozostałych pomieszczeniach oraz w całym budynku w porze dziennej panują poprawne warunki akustyczne. Wymagania normy dotyczą warunków wewnątrz pomieszczeń umeblowanych zgodnie z przeznaczeniem, przy zamkniętych drzwiach i oknach.

Dla dopuszczonej w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania aktywności lotniska przegrody zewnętrzne z oknami w pokojach, z wyjątkiem sypialni usytuowanej na poddaszu od strony ul. (...) nie spełniają wymagań normy PN-B-02151-3:1999 „Izolacyjność akustyczna przegród w budynkach i izolacyjność akustyczna elementów budowlanych. Wymagania”. Wskaźnik izolacyjności akustycznej ściany z oknami jest za niski o około 2-4 dB. Niewystarczająca jest również izolacyjność akustyczna ścian pełnych w pokojach, z wyjątkiem wskazanej wcześniej sypialni.

Zgodnie z zaleceniami normowymi, zakres adaptacji akustycznej budynku ustalono dla stanu perspektywicznej intensywności operacji lotniczych. Niezbędne zmiany polegają na wymianie okien i drzwi balkonowych (4 okna w pokojach dziennych na parterze, drzwi balkonowe w pokoju dziennym na parterze, 2 okna w pokoju narożnikowym na parterze, okno w pokoju od ogrodu - od strony garażu na poddaszu, drzwi balkonowe w pokoju od ogrodu - od strony garażu na poddaszu, okno w drugim pokoju od strony ogrodu na poddaszu, drzwi balkonowe w drugim pokoju od strony ogrodu na poddaszu) na stolarkę budowlaną o zwiększonej izolacyjności akustycznej. Ponieważ zmiany te powodują ograniczenie infiltracji powietrza do wnętrza budynku, adaptacja akustyczna obejmuje również działania służące zapewnieniu wymaganej wentylacji, tj. instalację nawiewników okiennych i ściennych. Konieczne jest również ograniczenie propagacji hałasu do trzech sypialni na piętrze poprzez kanały wentylacyjne. W tym celu należy zainstalować na wylotach kominów wentylacyjnych z tych pomieszczeń tłumiki akustyczne o skuteczności około 5 dB.

Wartość tychże nakładów wynosi 16.218,05 zł (z 8% VAT) przy założeniu, że okna i drzwi balkonowe wymieniane są na okna i drzwi balkonowe PVC, bądź też 32.877,88 zł (z 8% VAT) przy założeniu, że okna i drzwi balkonowe wymieniane są na okna i drzwi balkonowe drewniane. Aktualnie w budynku powodów zamontowana jest stolarka drewniana wyprodukowana przez firmę (...), nabyta przez powodów i zamontowana na ich zlecenie w 2003 r.

Gdyby klimat akustyczny w środowisku zewnętrznym odpowiadał obowiązującym powszechnie (poza obszarem ograniczonego użytkowania) przepisom, budynek spełniałby wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych określone w normie PN-B-02151-3:1999, zachowane byłyby również dopuszczalne wartości poziomu hałasu wewnątrz budynku podane w normie PN-87/B-02151/02. Ocena ta dotyczy również budynku w okresie przed wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z powyższym potrzeba określonych wcześniej działań zapewniających dostosowanie budynku do wymagań normowych, wynika z wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania i dopuszczonych w związku z tym uciążliwości akustycznych w środowisku w otoczeniu tego budynku.

dowód:

- opinia biegłej z dziedziny ochrony przed hałasem A. K.,
- opinia biegłego z dziedziny budownictwa K. J.,
- faktura VAT (...) - k. 1584

Pismem z dnia 9 października 2012 r., powodowie wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania w związku z obniżeniem wartości nieruchomości i koniecznością poniesienia nakładów na wygłuszenie budynku.

W piśmie z dnia 20 listopada 2012 r. pozwany poinformował powodów, że wyraża wolę zawarcia ugody jedynie w ramach uczestnictwa powodów w procedurze concyliacyjnej.

Pismem z 21 marca 2013 r., doręczonym w dniu 27 marca 2013 r., powodowie wezwali pozwaną (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. do zapłaty odszkodowania w kwocie 150.000 zł w związku z obniżeniem wartości nieruchomości i w kwocie 100.000 zł tytułem zwrotu nakładów na wygłuszenie budynku.

dowód:

- pismo powodów z dnia 9 października 2012 r. - k. 33-34,
- pismo pozwanego z dnia 20 listopada 2012 r. - k. 35-36,
- pismo powodów z dnia 21 marca 2013 r. wraz z potwierdzeniem doręczenia - k. 37-38

Przedstawiony stan faktyczny sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów, które uznał za wiarygodne.

Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom oraz ich odpisom i kserokopiom, albowiem nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Nie posłużyły natomiast dla poczynienia w sprawie ustaleń faktycznych przedstawione przez pozwanego opinie prywatne, albowiem sąd uznał, że nie mogą one skutecznie podważyć sporządzonych w niniejszej sprawie opinii biegłych, jak również zastąpić dowodu z takich opinii. Z przyczyn poniżej przedstawionych opinii biegłych należało uznać za w pełni wiarygodne i przydatne, zaś treść przedstawionych przez pozwanego dokumentów prywatnych (w tym opinii sporządzonych na jego zlecenie) nie podważyła skutecznie wniosków i metodologii przyjętej przez biegłych. W konsekwencji to właśnie opinie biegłych stanowiły podstawę do dokonania w sprawie ustaleń istotnych z punktu widzenia jej rozstrzygnięcia.

Sąd uznał za przydatną i wiarygodną w zakresie szacującym spadek wartości nieruchomości objętej pozwem opinię biegłego K. R. z przyczyn omówionych w uzasadnieniu wydanego w niniejszej sprawie wyroku częściowego.

Za w pełni przydatne uznać należało również opinie sporządzone przez biegłą A. K. (z wyłączeniem jedynie informacji zawartej w tej opinii, że w budynku powodów zamontowane są okna PVC, albowiem z oględzin dokonanych przez biegłego K. J. i złożonej przez powodów faktury VAT (...) wynika, że w budynku tym zastosowano stolarkę drewnianą) oraz biegłego K. J.. Opinie te poddawały się pozytywnej ocenie, gdyż pozostawały w zgodzie z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, osoby je sporządzające dysponowały wysokim poziomem wiedzy i doświadczenia zawodowego, a sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w nich wniosków nie budził zastrzeżeń sądu. Podkreślić przy tym należy, że biegła A. K. odniosła się w sposób przekonujący do uwag stron w piśmie z dnia 4 stycznia 2016 r. (k. 1483-1486), a po złożeniu tychże pisemnych wyjaśnień sporządzona przez nią opinia nie była już przez żadną ze stron kwestionowana. Również biegły K. J. odpowiedział w sposób rzetelny i wyczerpujący na wszystkie zarzuty stron w swoich pismach z dnia 7 maja 2017 r. (k. 1603-1615), 14 czerwca 2017 r. (k. 1637-1646) i 4 sierpnia 2017 r. (k. 1685-1686). Nadto, na zlecenie sądu, wobec zarzutów strony powodowej, biegły K. J. sporządził opinię uzupełniającą z dnia 8 października 2017 r. Co więcej, do wszelkich uwag i wątpliwości biegły K. J. odniósł się również w ustnych wyjaśnieniach złożonych na rozprawie w dniu 29 listopada 2017 r. Zarówno pisemne, jak i ustne wyjaśnienia biegłego sąd uznał za wyczerpujące i przekonujące. Pozwoliły one sądowi na potwierdzenie prawidłowości przyjętej przez biegłego metodologii oraz przeprowadzonych wyliczeń. Należy przy tym podkreślić, że w piśmie z dnia 28 sierpnia 2017 r. (k. 1719) pełnomocnik pozwanego oświadczył, że nie ma dalszych uwag do opinii biegłego K. J., zaś na rozprawie w dniu 6 września 2017 r., że sporządzonej przez niego opinii nie kwestionuje (k. 1725). Również pełnomocnik powodów w piśmie z dnia 6 grudnia 2017 r. (k. 1793) oświadczył ostatecznie, że nie kwestionuje opinii biegłego K.

J.. Co więcej, na ostatnim posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę pełnomocnicy stron zgodnie oświadczyli, że nie domagają się uzupełnienia postępowania dowodowego (k. 1810).

Nieprzydatne dla dokonywania istotnych dla sprawy ustaleń faktycznych okazały się zeznania świadków T. J. i M. D., albowiem okoliczności przez te osoby przedstawione nie miały wpływu na okoliczność szkody poniesionej przez powodów w związku z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł..

Podkreślić wreszcie należy, że w ocenie sądu, dla rozstrzygnięcia sprawy w zakresie żądania odszkodowania odpowiadającego wartości prac zmierzających do rewitalizacji akustycznej budynku powodów, wystarczającym było oparcie się na dowodach wyżej powołanych. Nie zachodziła zatem potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w toku procesu sąd orzekł już prawomocnym wyrokiem częściowym o żądaniu odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości, której dotyczy pozew na skutek objęcia jej obszarem ograniczonego użytkowania. Uzasadniany wyrok ma zatem charakter wyroku końcowego. Zawarte w nim rozstrzygnięcie dotyczy pozostałej części dochodzonego pozvem roszczenia, tj. odszkodowania z tytułu koniecznych do poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną budynku powodów.

Ponownie zatem należy zwrócić uwagę, że legitymacja czynna powodów w niniejszym procesie nie budziła wątpliwości i ostatecznie nie była przez pozwanego kwestionowana. Zgodnie bowiem z przepisem art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, wykupienia nieruchomości lub jej części, a także odszkodowania za poniesioną szkodę może żądać właściciel nieruchomości. Na podstawie art. 129 ust. 3 cytowanej ustawy, roszczenia powyższe przysługują również użytkownikom wieczystym nieruchomości, a roszczenie o którym mowa w ust. 2 także osobie, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości.

Powodowie są właścicielami objętej rozpoznawanym żądaniem nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) (co wynika choćby z załączonego do pozwu odpisu księgi wieczystej), a w konsekwencji byli oni uprawnieni do dochodzenia od pozwanego odszkodowania z tytułu koniecznych do poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną budynku.

Legitymacja bierna pozwanego wynikała z przepisu art. 136 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska stanowiącego, że obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Niewątpliwie podmiotem tym jest w rozpoznawanej sprawie pozwana spółka, będąca właścicielem portu lotniczego, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń. Pozwany swej legitymacji biernej w toku procesu zresztą nie kwestionował.

W pozwie pełnomocnik powodów wskazał jako podstawę prawną roszczenia dochodzonego pozvem również art. 435 k.c. (jak podał - wyłącznie z ostrożności). Zgodnie z § 1 przepisu art. 435 k.c., prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. W tym przedmiocie należy wskazać, że art. 129 ustawy Prawo ochrony środowiska i art. 435 k.c. są reżimami rozłącznymi, a za taką interpretacją przemawia również dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania w zakresie szkody polegającej na obniżeniu wartości nieruchomości. Zgodnie z przepisem art. 129 ust. 2 Prawa ochrony środowiska właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę (w tym zmniejszenie wartości nieruchomości) „w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości”, przy czym - jak się wskazuje w orzecznictwie - ograniczeniem tym jest także samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego

użytkowania pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści rozporządzenia o utworzeniu obszaru (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.) i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. O ile bowiem właściciel przed wejściem w życie rozporządzenia mógł żądać zaniechania immisji (hałasu) przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania możliwości takiej został pozbawiony. Inaczej mówiąc, szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje, np. hałas (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 listopada 2010 r., VI ACa 1156/10; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 546/08; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10).

Sąd zwraca uwagę, że skutki ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania zostały w powołanej ustawie uregulowane kompleksowo, za czym przemawia językowa wykładnia wskazanego przepisu. Literalne brzmienie art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska nie daje podstaw do dokonania rozróżnienia na poszczególne rodzaje ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości. Skoro zgodnie z art. 129 ust. 2 w zw. z art. 135 i 136 ustawy odszkodowanie przysługuje właścicielowi w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z jego nieruchomości, to rozumieć przez to należy ograniczenie korzystania z nieruchomości lub jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem, a więc określony przy zastosowaniu art. 140 k.c. Jak już wskazywano - jeśli właściciel nieruchomości został ograniczony w sposobie korzystania ze swojej nieruchomości w dotychczasowy sposób na skutek utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, ale to ograniczenie nie ma charakteru istotnego (bo korzystanie z nieruchomości jest możliwe) - to właściciel może domagać się odszkodowania z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości (art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ustawy). Ograniczenie takie może polegać na nałożeniu na właściciela nieruchomości obowiązku znoszenia hałasu przekraczającego poziom dopuszczalny przez obowiązujące prawo, a więc obowiązek znoszenia immisji przekraczających przeciętną miarę.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że w dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Obszar ograniczonego użytkowania podzielony został na dwie strefy - wewnętrzną i zewnętrzną, w zależności od odległości od lotniska P. - Ł. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie, a nieruchomość powodów, stanowiąca działkę nr (...), została zakwalifikowana do strefy wewnętrznej.

Dalej sąd zauważa, że zgodnie z przepisem art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska z roszczeniem odszkodowawczym „można wystąpić” w okresie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Cytowany przepis ustawy wprowadza termin zawity, niebędący terminem przedawnienia, którego upływ ma ten skutek, że roszczenie to wygasa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/2008). Terminowe zgłoszenie roszczenia odszkodowawczego obowiązanemu powoduje, że roszczenie nie wygasa, przy czym do zgłoszenia roszczenia nie jest niezbędnie konieczne jego dochodzenie przed sądem. Ponieważ jest to odszkodowawcze roszczenie majątkowe, co do którego zastosowanie znajduje art. 117 § 1 k.c. stwierdzić należy, że podlega ono przedawnieniu. Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie statuują szczególnych postanowień oznaczających termin przedawnienia tego roszczenia. Ponieważ nie jest to roszczenie wynikające z reżimu odpowiedzialności deliktowej, nie ma podstaw do zastosowania w tym przypadku przepisu art. 442¹ § 1 k.c. Przyjąć więc należy, że roszczenie przewidziane w art. 129 ust. 2 ustawy przedawnia się w terminie ogólnym z art. 118 k.c. (w rozpoznawanej sprawie wynoszącym 10 lat). Termin ten biegnie od chwili powstania roszczenia - to znaczy od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości w drodze ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, od tego momentu bowiem roszczenie jest wymagalne i może być dochodzone od zobowiązanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II CSK 161/13).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem terminu zawitego liczonego od daty wejścia w życie tego rozporządzenia. Dokonali tego po raz pierwszy pismem z dnia 9 października 2012 r. (k. 33-34), a następnie ponownie pismem z dnia 21 marca 2013 r., doręczonym w dniu 27 marca 2013 r. (k. 37-38), a więc przed upływem dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia ustanawiającego obszar ograniczonego użytkowania. Złożenie pozwu do sądu nastąpiło zaś przed upływem dziesięcioletniego terminu przedawnienia i z uwagi na treść art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przerwało jego bieg. W konsekwencji do przedawnienia roszczenia powodów, o którym orzeczono w uzasadnianym wyroku nie doszło.

Powołana wyżej uchwała sejmiku województwa wprowadziła obowiązek zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej wyłącznie w strefie wewnętrznej (§ 9 pkt 2 uchwały). Nieruchomość objęta pozwem, jak to już wcześniej wskazano, położona jest w strefie wewnętrznej. W konsekwencji powodowie byli uprawnieni do dochodzenia odszkodowania odpowiadającego kosztom rewitalizacji akustycznej budynku.

Zgodnie bowiem z art. 136 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska, w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkoda, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Z opinii biegłej z dziedziny ochrony przed hałasem A. K. wynika, że funkcjonowanie lotniska dopuszczone w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania powoduje w budynku mieszkalnym powodów naruszenie wymogów normy PN-87/B- (...) „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Dopuszczalne wartości poziomu dźwięku w pomieszczeniach.”. W porze nocnej we wszystkich pokojach z wyjątkiem sypialni występują przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu wynoszące około 3-7 dB. W pozostałych pomieszczeniach oraz w całym budynku w porze dziennej panują poprawne warunki akustyczne. Wymagania normy dotyczą warunków wewnątrz pomieszczeńumeblowanych zgodnie z przeznaczeniem, przy zamkniętych drzwiach i oknach.

Dla dopuszczalnej w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania aktywności lotniska przegrody zewnętrzne z oknami w pokojach, z wyjątkiem sypialni usytuowanej na poddaszu od strony ul. (...) nie spełniają wymagań normy PN-B-02151-3:1999 „Izolacyjność akustyczna przegród w budynkach i izolacyjność akustyczna elementów budowlanych. Wymagania”. Wskaźnik izolacyjności akustycznej ściany z oknami jest za niski o około 2-4 dB. Niewystarczająca jest również izolacyjność akustyczna ścian pełnych w pokojach, z wyjątkiem wskazanej wcześniej sypialni.

Co istotne przy tym, gdyby klimat akustyczny w środowisku zewnętrznym odpowiadał obowiązującym powszechnie (poza obszarem ograniczonego użytkowania) przepisom, budynek spełniałby wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych określone w normie PN-B-02151-3:1999, zachowane byłyby również dopuszczalne wartości poziomu hałasu wewnątrz budynku podane w normie PN-87/B-02151/02. Ocena ta dotyczy również budynku w okresie przed wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z powyższym należy jednoznacznie stwierdzić, że potrzeba opisanych w opinii biegłej działań zapewniających dostosowanie budynku do wymagań normowych, wynika wyłącznie z wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania i dopuszczonych w związku z tym uciążliwości akustycznych w środowisku w otoczeniu tego budynku.

Zakres koniecznych nakładów na rewitalizację akustyczną budynku określony został szczegółowo w opinii biegłej A. K., zaś ich wartość w opinii biegłego K. J.. Biegły K. J. wartość tychże nakładów określił na kwotę 16.218,05 zł (z 8% VAT) przy założeniu, że okna i drzwi balkonowe w budynku powodów wymieniane są na okna i drzwi balkonowe PVC, bądź też na 32.877,88 zł (z 8% VAT) przy założeniu, że okna i drzwi balkonowe wymieniane są na okna i drzwi balkonowe drewniane.

Zdaniem sądu, przy określaniu wartości nakładów na rewitalizację akustyczną budynku powodów zastosować należało właśnie 8-procentową stawkę podatku VAT (a nie - jak się tego domagali powodowie - stawkę wynoszącą 23%). Zasądzenie na rzecz powodów w niniejszej sprawie odszkodowania odpowiadającego wskazanym wyżej kosztom przy uwzględnieniu 23-procentowej stawki podatku VAT nie było zasadne. Po pierwsze, ze wskazań doświadczenia życiowego wynika, iż zakupu większości z materiałów budowlanych określonych przez biegłych dokonuje się zwyczajowo wraz z usługą montażu, tj. producent tych materiałów dokonuje równocześnie ich montażu. Dotyczy to w szczególności okien i drzwi balkonowych. W tej sytuacji zasądzenie na rzecz powodów wartości 23-procentowej stawki podatku VAT byłoby nieuprawnione i powodowało bezpodstawne wzbogacenie powodów, skoro przepisy ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług przewidują możliwość skorzystania z niższej stawki podatku VAT w razie zamówienia usługi wraz z powierzeniem wykonawcy zakupu materiałów budowlanych. Nadto sąd zauważa, że treść opinii biegłych nie wskazuje, by konieczne do zastosowania materiały cechowały się szczególną specyfiką, co miałyby utrudniać równoczesne z ich zakupem zamówienie usługi montażu. Zresztą, gdyby materiały te rzeczywiście z uwagi na cel ich zastosowania posiadały jakieś szczególne cechy, tym bardziej uzasadnionym byłoby ich zamówienie wraz z usługą montażu przez wykwalifikowanego wykonawcę, by zagwarantować w ten sposób skuteczność realizacji celu, jakiego ich zakup ma służyć. Uzupełniająco natomiast dodać należy, że skoro przepisy ustawy dopuszczają możliwość zastosowania niższej stawki podatku VAT w razie zlecenia wykonawcy dokonania zakupu towarów, to usprawiedliwionym jest oczekiwanie od uprawnionego do odszkodowania skorzystania z takiej możliwości, by nie powiększać zakresu szkody. Dołożenie rozsądnych starań, by nie powiększać rozmiaru szkody jest bowiem obowiązkiem poszkodowanego.

Nadto sąd zauważa, że w rozpoznawanej sprawie zasądzeniu na rzecz powodów podlegała wartość wspomnianych nakładów przy założeniu, że okna i drzwi balkonowe w budynku powodów wymieniane są na okna i drzwi balkonowe PVC (a nie - jak się tego domagali powodowie - na drewniane). Po pierwsze wskazać należy, że z opinii biegłych z dziedziny ochrony przed hałasem oraz budownictwa wynika, iż wymiana stolarki znajdującej się w budynku powodów na stolarkę PVC będzie wystarczająca dla zapewnienia właściwego komfortu akustycznego budynku. Wprawdzie w budynku powodów aktualnie zamontowana jest stolarka drewniana, niemniej jednak sąd wziął pod uwagę, że pochodzi ona z 2003 r. (co wynika choćby z przedłożonej przez powodów faktury VAT), a więc bez wątpienia uległa ona przynajmniej częściowej amortyzacji. W toku procesu powodowie nie wykazali zaś, by jej standard był w chwili obecnej wyższy niż okien i drzwi balkonowych PVC przyjętych w opinii biegłego z dziedziny budownictwa. Uwzględnienie zatem żądania powodów, by przy określaniu wartości nakładów na rewitalizację akustyczną budynku przyjąć, że stolarka w budynku wymieniana jest na drewnianą prowadziłoby do bezpodstawnego wzbogacenia powodów.

Nadto sąd uznał, że zasądzeniu na rzecz powodów podlegała wartość tychże nakładów określona na datę wydania opinii przez biegłego z dziedziny budownictwa, a nie na dzień wezwania pozwanego do zapłaty. Za takim rozstrzygnięciem, zdaniem sądu, przemawiała okoliczność, że jak dotąd wspomniane nakłady nie zostały przez powodów poniesione.

W konsekwencji z powyższego tytułu zasądzeniu na rzecz powodów podlegała kwota 16.218,05 zł. Powodowie nie wykazali, by wartość prac koniecznych do przeprowadzenia była wyższa.

Podkreślić należy, że na przeszkodzie uwzględnieniu powództwa w powyższym zakresie nie stała okoliczność, że powodowie jak dotąd nie przeprowadzili prac wygłuszeniowych budynku. Roszczenie o zasądzenie kosztów potrzebnych do rewitalizacji akustycznej budynku na podstawie [art. 129 ust. 2](#) i [art. 136 ust. 3](#) ustawy Prawo ochrony środowiska nie jest bowiem uzależnione od uprzedniego poniesienia tych kosztów (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10 kwietnia 2008 r., I ACa 2/2008).

Powodowie domagali się w rozpoznawanej sprawie również odsetek ustawowych za opóźnienie (od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty). Poddając ocenie to żądanie sąd wziął pod uwagę, że zgodnie z art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W myśl zaś art. 481 § 2 k.c., jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki

ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. W rozpoznawanej sprawie nie budziło wątpliwości, że stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona. W konsekwencji powodom należne są odsetki ustawowe za opóźnienie i takie też podlegały zasądzeniu na ich rzecz.

Sąd zważył, że termin spełnienia świadczenia, o jakim orzeczono w uzasadnianym wyroku nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania. W tej sytuacji, stosownie do dyspozycji przepisu art. 455 k.c., świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Z załączonych do pozwu dokumentów wynika, że powodowie wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania w piśmie z dnia 21 marca 2013 r., doręczonym w dniu 27 marca 2013 r. (k. 37), zakreślając w nim termin na spełnienie świadczenia do dnia 3 kwietnia 2013 r.

Sąd miał na uwadze, że jak dotąd powodowie nie ponieśli nakładów na adaptację akustyczną budynku. Co do zasady mogłoby to uzasadniać zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie dopiero od daty wydania opinii szacującej wartość tychże nakładów. Sąd uznał jednak, że okoliczności rozpoznawanej sprawy przemawiają za odmiennym rozstrzygnięciem tej kwestii. Należy bowiem zwrócić uwagę, że z opinii biegłego z dziedziny budownictwa jednoznacznie wynika, że na datę wezwania pozwanego do zapłaty wartość prac wygłuszeniowych była wyższa niż w dacie wydawania opinii. To zaś oznacza, że gdyby pozwany spełnił świadczenie niezwłocznie po wezwaniu do zapłaty, powodowie uzyskaliby z tego tytułu wyższą kwotę. To zaś uzasadniało zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie już od daty wynikającej z wezwania do zapłaty. W konsekwencji sąd uznał, że odsetki ustawowe za opóźnienie od zasądzonych na rzecz powodów odszkodowania z tytułu nakładów na rewitalizację akustyczną budynku przysługują im od dnia następnego po upływie terminu określonego w wezwaniu, tj. od dnia 4 kwietnia 2013 r. Skoro jednak powodowie domagali się ich od daty późniejszej, z uwagi na treść art. 321 § 1 k.p.c., sąd żądaniem tym był związany i w konsekwencji zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od daty dochodzonej pozwem, tj. od dnia 30 kwietnia 2013 r.

Podkreślić przy tym należy, że w orzecznictwie dopuszcza się możliwość zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od daty wynikającej z wezwania do zapłaty również w sytuacji, gdy nakłady te nie zostały jeszcze poniesione, a ich oszacowanie zostało dokonane na datę późniejszą (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 4 października 2017 r., I ACa 313/17).

To mając na uwadze, na podstawie powołanych wyżej przepisów ustaw, w punkcie 1. wyroku, sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 16.218,05 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty.

W pozostałej części, w punkcie 2. wyroku, sąd powództwo oddalił jako bezzasadne.

O poniesionych przez strony kosztach procesu, w punkcie 3. wyroku, sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. i art. 100 k.p.c., stosunkowo te koszty rozdzielając. Powództwo zostało uwzględnione w 73% (co sąd ustalił poprzez porównanie kwoty zasądzonej na rzecz powodów wyrokiem częściowym i końcowym do tej dochodzonej pozwem), a w konsekwencji powodowie zobowiązani byli ponieść koszty procesu w 27%. Na koszty procesu poniesione przez powodów składały się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 6.000 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, zaliczka na poczet kosztów opinii biegłego w kwocie 3.000 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 3.600 zł (ustalone na podstawie przepisów § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 znajdującego zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, z uwagi na datę jej wszczęcia, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu), co stanowiło łącznie 12.617 zł. Na koszty procesu poniesione przez pozwanego składały się natomiast: opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, opłaty od dwóch skarg na orzeczenie referendarza sądowego złożonych przed zamknięciem rozprawy w łącznej kwocie 90 zł (3 x 30 zł) i wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 3.600 zł (ustalone na podstawie przepisu § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 znajdującego zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, z uwagi na datę jej wszczęcia, powołanego wyżej rozporządzenia), co stanowiło łącznie 3.707 zł. Łącznie zatem poniesione przez strony koszty procesu wyniosły 16.324 zł (12.617 zł + 3.707 zł). Przy sumowaniu kosztów procesu poniesionych przez strony sąd pominął te wynikające

z postępowania apelacyjnego oraz kasacyjnego, albowiem zostały już one rozliczone w wydanych w niniejszej sprawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7 października 2015 r. i wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2016 r.

Skoro powodowie, z uwagi na wynik sprawy, zobowiązani byli ponieść koszty procesu w 27%, tj. w kwocie 4.407,48 zł (16.324 zł x 27%), a ponieśli je w kwocie wyższej, sąd zasądził na ich rzecz od pozwanego różnicę między kwotą poniesionych przez powodów kosztów procesu a tą, jaką zobowiązani byli ponieść, tj. kwotę 8.209,52 zł (12.617 zł - 4.407,48 zł).

/-/ SSO Tomasz Józkiwiak